

IP OFFICE

Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій

РЕЗЮМЕ РІШЕННЯ СУДУ ЄС

У СПРАВІ C-406/10
ВІД 2 ТРАВНЯ 2012 РОКУ
(SAS INSTITUTE INC.)

ПИТАННЯ, ЯКІ СТАВИЛИСЯ ЩОДО ТЛУМАЧЕННЯ ДИРЕКТИВИ² РАДИ 91/250/ЄЕС ВІД 14 ТРАВНЯ 1991 РОКУ ПРО ПРАВОВУ ОХОРОНУ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ:

(1) Якщо комп'ютерна програма ("Перша програма") охороняється авторським правом як літературний твір, чи слід тлумачити статтю 1(2) [Директиви 91/250] як таку, що не визнає порушенням авторських прав на Першу програму з боку конкурента правоволодільця, який не має доступу до вихідного коду Першої програми, або безпосередньо, або через такий процес, як декомпіляція об'єктного коду, створення іншої програми ("Друга програма"), яка повторює функції Першої програми?

(2) Чи впливає на відповідь на Запитання 1 будь-який з наступних факторів:

- (a) характер та/або обсяг функціональності Першої програми;
- (b) характер та/або обсяг навичок, суджень та праці, витрачених автором Першої Програми на розробку функціональності Першої Програми;

(с) рівень деталізації, з яким функціональність Першої Програми була відтворена у Другій Програмі;

(d) чи відтворює вихідний код Другої програми аспекти вихідного коду Першої програми в обсязі, що виходить за межі того, який був суворо необхідний для створення такої ж функціональності, як у Першій програмі?

(3) Якщо Перша Програма інтерпретує та виконує прикладні програми, написані користувачами Першої Програми мовою програмування, розробленою автором Першої Програми, яка включає ключові слова, розроблені або вибрані автором Першої Програми, та синтаксис, розроблений автором Першої Програми, чи слід тлумачити статтю 1(2) [Директиви 91/250] як таку, що не визнає порушення авторських прав на Першу Програму написання Другої Програми таким чином, щоб інтерпретувати та виконати такі прикладні програми, використовуючи ті самі ключові слова та того самого синтаксису?

(4) Якщо Перша Програма зчитує та записує до даних файлів у певному форматі, розробленому автором Першої Програми, чи слід тлумачити статтю 1(2) [Директиви 91/250] як таку, що не визнає порушення авторського права на Першу Програму написання Другої Програми таким чином, щоб зчитувати з даних файлів і записувати до них у тому ж форматі?

(5) Чи має значення для відповіді на питання 1, 3 і 4, якщо автор Другої програми створив Другу програму: (а) спостерігаючи, вивчаючи та перевіряючи функціонування Першої програми; або

(b) прочитавши інструкцію, створену та опубліковану автором Першої програми, який описує функції Першої програми ("інструкцію"); або

(с) обидва (а) та (b)?

(6) Якщо особа має право використовувати примірник Першої програми за ліцензією, чи слід тлумачити статтю 5(3) [Директиви 91/250] як таку, що дозволяє ліцензіату мати право, без дозволу правоволодільця здійснювати дії з завантаження, запуску та зберігання програми з метою спостереження, перевірки або вивчення функціонування Першої програми таким чином, щоб визначати ідеї та принципи, які містяться в основі будь-якого елемента програми, якщо ліцензія дозволяє ліцензіату здійснювати дії з завантаження, запуску та зберігання Першої програми при використанні її для конкретної мети, дозволеної ліцензією, але дії, здійснені з метою спостереження, вивчення або перевіряє Першої програми, виходять за рамки мети, дозволеної ліцензією?

(7) Чи слід тлумачити статтю 5(3) [Директиви 91/250] як таку, що встановлює, що дії з спостереження, перевірки або вивчення функціонування Першої програми слід розглядати як такі, що здійснюються з метою визначення ідей або принципів, які містяться в основі будь-якого елемента Першої програми, де вони здійснюються для:

- (a) встановлення способу функціонування Першої програми, зокрема деталей, які не описані в Інструкції, з метою написання Другої програми в порядку, зазначеному вище в питанні 1;*
- (b) встановлення того, як Перша програма інтерпретує та виконує поставлені завдання, написані мовою програмування, яку вона інтерпретує та виконує (див. вище Питання 3);*
- (c) встановлення форматів даних файлів, які записуються або зчитуються Першою програмою (див. вище Питання 4);*
- (d) порівняння продуктивності Другої програми з Першою програмою з метою з'ясування причин відмінностей у їхній продуктивності та покращення продуктивності Другої програми;*
- (e) проведення паралельного тестування Першої програми та Другої програми з метою порівняння їх результатів у процесі розробки Другої програми, зокрема, шляхом запуску однакових тестових скриптів як у Першій програмі, так і в Другій програмі;*
- (f) встановлення результату лог-файлу, згенерованого Першою Програмою, з метою розробки ідентичного або подібного за зовнішнім виглядом лог-файлу;*

(g) того, щоб змусити Першу програму виводити дані (фактично, дані, що співвідносять поштовими індексами зі штатами [Сполучених Штатів Америки] з метою встановлення того, чи відповідають вони офіційним базам даних таких даних, і якщо вони не відповідають, запрограмувати Другу програму таким чином, щоб вона реагувала так само, як і Перша програма, на ті ж самі вхідні дані.

(8) Якщо Інструкція охороняється авторським правом як літературний твір, чи слід тлумачити статтю 2(a) [Директиви 2001/29] як таку, що встановлює, що автор Другої програми порушує авторське право на Інструкцію, якщо він відтворює або значною мірою відтворює в Другій програмі будь-що з наступного, описаного у Інструкції:

- (a) вибір статистичних операцій, які були застосовані в Першій програмі;
- (b) математичні формули, які використовуються в Інструкції для опису цих операцій;
- (c) конкретні команди або комбінації команд, за допомогою яких можна викликати такі операції;
- (d) варіанти, які автор Першої Програми передбачив щодо різних команд;
- (e) ключові слова та синтаксис, розпізнані Першою Програмою;

(f) значення за замовчуванням, які автор Першої Програми вибрав для застосування у випадку, якщо певна команда або опція не вказана користувачем;

(g) кількість взаємодій, які Перша Програма виконає за певних обставин?

(9) Чи слід тлумачити статтю 2(a) [Директиви 2001/29] як таку, що визнає порушенням авторського права на Інструкцію для автора Другої програми відтворення або значне відтворення в Інструкції, що описує Другу програму, ключових слів і синтаксису, розпізнаних Першою програмою?

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

SAS Institute є розробником аналітичного програмного забезпечення. Протягом 35 років він розробив інтегрований набір комп'ютерних програм, який дозволяє користувачам виконувати широкий спектр завдань з обробки та аналізу даних, зокрема, статистичного аналізу ("Система SAS"). Основний компонент системи SAS, під назвою "Base SAS", дозволяє користувачам писати і запускати власні прикладні програми для адаптації системи SAS до роботи з їхніми даними (Скрипти). Такі Скрипти написані мовою, характерною для системи SAS ("Мова SAS").

WPL вважали, що на ринку існує попит на альтернативне програмне забезпечення, здатне виконувати прикладні програми, написані мовою SAS. Тому WPL створила "Світову систему програмування", розроблену для якомога точнішої імітації компонентів SAS у тому сенсі, що, за деякими незначними винятками, вона намагалась

забезпечити, щоб ті самі вхідні дані створювали ті самі вихідні дані. Це дозволило б користувачам системи SAS запускати скрипти, які вони розробили для використання в системі SAS, у "Світовій системі програмування".

Суд, який звертається, зазначив, що не встановлено, що для цього WPL мала доступ до вихідного коду компонентів SAS, скопіювала будь-який текст цього вихідного коду або скопіювала будь-який структурний матеріал вихідного коду.

Також зазначено, що два попередні суди в контексті окремих проваджень постановили, що не є порушенням авторського права на вихідний код комп'ютерної програми вивчення конкурентом правоволодільця авторського права того, як функціонує програма, а потім написання власної програми, яка імітує цю функціональність.

SAS Institute, оспороюючи такий підхід, подав позов до суду. Його основні претензії полягають у тому, що WPL:

- скопіював інструкції для системи SAS, опубліковані SAS Institute при створенні "Світової системи програмування", що, як наслідок, порушує авторські права SAS Institute на такі інструкції;
- опосередковано скопіював комп'ютерні програми, що входять до складу компонентів SAS, що, як наслідок, порушує авторські права на ці компоненти;
- використовував версію системи SAS, відому як "Навчальна версія", порушуючи умови ліцензії на цю версію та зобов'язання, взяті за цією ліцензією, а також порушивши авторські права Інституту SAS на цю версію; та
- порушив авторські права на інструкції для системи SAS, створивши власну інструкцію.

За таких обставин Високий суд правосуддя Англії та Уельсу, Канцлерське відділення, вирішив призупинити провадження у справі та передати на розгляд Суду ЄС наведені вище питання для винесення попереднього рішення.

РОЗГЛЯД СПРАВИ

Розглядаючи питання 1-5 Суд зазначив, що вихідний та об'єктний код комп'ютерної програми є формами її вираження, які, відповідно, мають право на охорону авторського права як комп'ютерні програми в силу статті 1(2) Директиви 91/250 (Bezpečnostní softwarová asociace, пп. 34 і 41).

Однак стаття 1(2) Директиви 91/250 має тлумачитись як така, що встановлює, що ні функціональність комп'ютерної програми, ні мова програмування, ні формат даних файлів, які використовуються в комп'ютерній програмі з метою використання певних її функцій, не є формою вираження цієї програми та, не охороняються авторським правом на комп'ютерні програми для цілей цієї директиви.

Питання 6 та 7 стосувались можливості спостереження, вивчення та перевірки функціонування комп'ютерної програми з метою визначення ідей та принципів, які містяться в основі будь-якого елемента програми без дозволу правоволодільця авторського права на таку програму.

За обставинами справи WPL законно придбала копії Навчальної Версії програми SAS Institute, які були надані за ліцензією "click-through", що вимагала від покупця прийняти умови ліцензії перед тим, як отримати доступ до програмного забезпечення. Умови такої ліцензії обмежували її використання для невиробничих цілей. На думку національного суду, WPL використовувала різні копії Навчальної Версії програми SAS Institute для виконання дій, які виходять за межі обговорюваної ліцензії.

Суд визначив, що у цьому сенсі стаття 5(3) Директиви 91/250 має на меті забезпечити, щоб ідеї та принципи, які містяться в основі будь-якого елемента комп'ютерної програми, не охоронялися правоволодільцем авторського права за допомогою ліцензійної угоди.

Також, відповідно до зазначеної статті, ліцензіат має право визначати ідеї та принципи, які містяться в основі будь-якого елемента комп'ютерної програми, якщо він робить це під час виконання будь-яких дій із завантаження, демонстрування, запуску, передачі або зберігання такої програми, на яку він має право.

Отже, Суд наголосив, що правоволоділець авторського права на комп'ютерну програму не може перешкоджати, посилаючись на ліцензійну угоду, особі, яка отримала таку ліцензію, визначати ідеї та принципи, що містяться в основі всіх елементів такої програми, у випадку, якщо така особа здійснює дії, які зазначена ліцензія дозволяє їй здійснювати, а також дії з завантаження та запуску, необхідних для використання комп'ютерної програми, і за умови, що така особа не порушує виключних прав правоволодільця на таку програму.

Наступним етапом Суд розглядав питання 8 та 9 та визначав чи є порушенням авторського права на інструкцію відтворення в комп'ютерній програмі або інструкції користувача для такої програми певних елементів, описаних в інструкції користувача для іншої комп'ютерної програми, яка охороняється авторським правом.

Відповідно, Високий Суд послався на п. 45 рішення *Inforaq International* у якому було встановлено, що лише завдяки вибору, послідовності та комбінації таких слів, цифр або математичних понять, за допомогою яких автор може виразити свою творчість в оригінальний спосіб та досягти результату, а саме інструкції користувача для комп'ютерної програми, яка є інтелектуальним творінням.

У зв'язку з цим, з позиції Директиви 2001/29, дослідження відтворення таких елементів інструкції користувача комп'ютерної програми повинно бути однаковим, як щодо створення інструкції користувача другої програми, так і щодо створення такої другої програми.

Таким чином, Суд дійшов висновку, що стаття 2(а) Директиви 2001/29 повинна тлумачитись як така, що встановлює, що відтворення в комп'ютерній програмі або інструкції користувача для цієї програми певних елементів, описаних в інструкції користувача для іншої комп'ютерної програми, яка охороняється авторським правом, може становити порушення авторського права на таку інструкцію, якщо - це питання, яке повинен встановити національний суд - відтворення є вираженням інтелектуального творіння автора інструкції користувача для комп'ютерної програми, яка охороняється авторським правом.

Отже, Стаття 1(2) Директиви Ради 91/250/ЄЕС від 14 травня 1991 року про правову охорону комп'ютерних програм повинна тлумачитись як така, що встановлює, що ні функціональність комп'ютерної програми, ні мова програмування, ні формат даних файлів, що використовуються в комп'ютерній програмі для використання певних її функцій, не є формою вираження такої програми і не охороняються авторським правом на комп'ютерні програми для цілей цієї директиви.

Стаття 5(3) Директиви 91/250 повинна тлумачитись як така, що встановлює, що особа, яка отримала примірник комп'ютерної програми за ліцензією, має право, без дозволу правоволодільця авторського права, спостерігати, вивчати або перевіряти функціонування такої програми з метою визначення ідей та принципів, які містяться в основі будь-якого елемента програми, у випадку, якщо така особа здійснює дії, передбачені такою ліцензією, а також дії із завантаження і запуску, необхідні для використання комп'ютерної програми, і за умови, що така особа не порушує виключні права правоволодільця авторського права на таку програму.

Стаття 2(а) Директиви 2001/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 травня 2001 року про гармонізацію деяких аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві повинна тлумачитись як така, що встановлює, що відтворення в комп'ютерній програмі або інструкції користувача такої програми певних елементів, описаних в інструкції користувача іншої комп'ютерної програми, яка охороняється авторським правом, може становити порушення авторського права на таку інструкцію, якщо – це питання, яке повинен встановити національний суд, – відтворення становить інтелектуальне творіння автора інструкції користувача комп'ютерної програми, яка охороняється авторським правом.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ:

Проект має на меті поширення інформації про практику Суду ЄС з питань інтелектуальної власності серед зацікавлених фахівців.

Текст перекладу та резюме рішень Суду ЄС з питань інтелектуальної власності розроблено та представлено з інформаційною метою.

Представлена інформація НЕ є офіційною і НЕ рекомендована для використання у експертних дослідженнях.

Переклад та резюме рішень Суду ЄС створені з використанням відкритої інформації, що міститься у інформаційній системі Суду ЄС. (<https://curia.europa.eu>).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОЄКТ:

Серія: *Рішення Суду ЄС з питань інтелектуальної власності: резюме, неофіційний переклад.*

Про що: *про позиції Суду ЄС у сфері інтелектуальної власності.*

Для кого: *для фахівців з питань інтелектуальної власності.*

Мета: *інформування спільноти про практику Суду ЄС з актуальних питань інтелектуальної власності.*

Координатор: *к.ю.н., доцент Любов Майданик.*

Виконавці: *к.ю.н., Галина Андрущенко, Юлія Кравченко, Анна Ткачук.*

Більше резюме Рішень Суду ЄС шукай тут

<https://www.facebook.com/IP.Academy.of.Ukraine>

© УКРНОІВІ, 2023